

UCHWAŁA NR XXXVII/305/23

RADY GMINY DUBENINKI

z dnia 28 grudnia 2023 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Dubeninki na 2024 rok

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz.40 ze zm.) art. 4¹ ust 1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) art. 10 ust. 1, 2, 2a i 2b ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939), uchwała, co następuje:

§ 1. 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Dubeninki na 2024 rok.

2. Program, o którym mowa w § 1, stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dubeninki

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Stanisław Rudziewicz

Załącznik do
Uchwały Nr XXXVII/305/23
z dnia 28 grudnia 2023 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY DUBENINKI
NA 2024 ROK**

Opracowała Anna Zyborowicz

Spis treści:

I. ROZDZIAŁ I

Wprowadzenie

str. 2

1. Cele i ogólne założenia badań **str. 5**
2. Główne pojęcia badawcze **str. 5**
3. Diagnoza i jej cel **str. 6**
4. Obecna diagnoza w Gminie Dubeninki **str. 9**

II. ROZDZIAŁ II

1. Zadania wynikające z Programu oraz sposoby ich realizacji **str. 11**
2. Zezwolenia na alkohol w Gminie Dubeninki **str. 12**
3. Cele Programu **str. 13**
4. Zadania wynikające z Programu oraz sposoby ich realizacji **str. 13**
5. Zakres zadań Programu **str. 14**
6. Główne źródła finansowania zadań Programu **str. 15**

III. ROZDZIAŁ III

1. Realizatorzy Gminnego Programu **str. 15**
2. Odbiorcy Gminnego Programu **str. 16**
3. Zasady wynagradzania członków Gminnej komisji |Rozwiązywania Problemów Alkoholowych **str. 16**
4. Monitorowanie Programu **str. 17**

ROZDZIAŁ I

Wprowadzenie

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Dubeninki na 2024 rok jest podstawowym dokumentem określającym zakres i formę realizacji działań profilaktycznych na terenie gminy.

Gminny program ma na celu tworzenie spójnego systemu działań naprawczych i profilaktycznych zmierzających do zapobiegania powstawaniu nowych uzależnień oraz zmniejszeniu tych, które aktualnie występują.

Program ten nakłada obowiązek kształtowania polityki profilaktycznej na terenie gminy Dubeninki i ważne jest to, aby był skuteczny w działaniu zarazem prosty w realizacji.

Podstawy prawne realizacji programu wynikają z art 4¹ ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151), z art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939) oraz z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest kontynuacją zadań realizowanych w Gminie Dubeninki od kilku lat. Skierowany jest do wszystkich placówek, instytucji, stowarzyszeń, znajdujących się na terenie gminy oraz wszystkich mieszkańców gminy zainteresowanych współpracą w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i innych uzależnień.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na gminę obowiązek podejmowania następujących działań:

- 1) Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, a w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;

5) Ustalanie szczegółowych zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży oraz kontrola przestrzegania zasad obrotu tymi napojami.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wskazuje źródła pozyskiwania środków finansowych na realizację w/w zadań.

Środki te pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (art. 111 ustawy). Opłata ta stanowi dochód gminy, który w całości jest przekazywany na realizację w/w zadań. Program ten będzie realizowany przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Problem uzależnień chemicznych i behawioralnych to zjawisko coraz bardziej powszechne. Uzależnienia określane są mianem jednego z największych zagrożeń współczesności, a także najpoważniejszym problemem społecznym, z jakim borykają się nie tylko małe miejscowości, ale także duże miasta.

Problem społeczny w definicji J. Sztumskiego, to: *„zjawisko uznawane za niepożądane, które spotyka się z krytyczną oceną znacznej liczby ludzi, a ponadto wydaje im się ono możliwe do przewyciężenia przez zbiorowe działanie”*¹. W świetle tej definicji muszą pojawić się cztery istotne elementy, aby można było mówić o problemie społecznym:

1. problem społeczny jest zjawiskiem niepożądanym;
2. wywołuje krytykę znacznej liczby ludzi;
3. jest zjawiskiem możliwym do przewyciężenia;
4. można go przewyciężyć przez zbiorowe działanie.

Do problemów społecznych, które w ostatnich dekadach dają najwyraźniej znać o sobie w polskiej rzeczywistości należy zaliczyć: alkoholizm, narkomanię, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, bezradność opiekuńczo-wychowawczą oraz wykluczenie społeczne.

Każdy z tych problemów dotyczy i oddziałuje nie tylko na dorosłych mieszkańców, ale także na dzieci i młodzież. Badania pokazują, iż coraz młodsze dzieci deklarują zażywanie substancji psychoaktywnych oraz sięganie po alkohol i nikotynę. Okres dojrzewania jest dla młodych ludzi czasem wyjątkowym. I to nie tylko dlatego, że bywa on okresem „burzy i naporu”, ale też dlatego, że jest to okres przełomowy między byciem już dorosłym, a pozostawaniem jeszcze dzieckiem. W tym czasie młody człowiek szuka swojej tożsamości, testuje własne możliwości, poszukuje wrażeń i przygód.

W związku z tym, wiek adolescencji to również czas, w którym młodzi ludzie często sięgają po substancje psychoaktywne. Są one próbą zaspokojenia specyficznych potrzeb wieku dorastania:

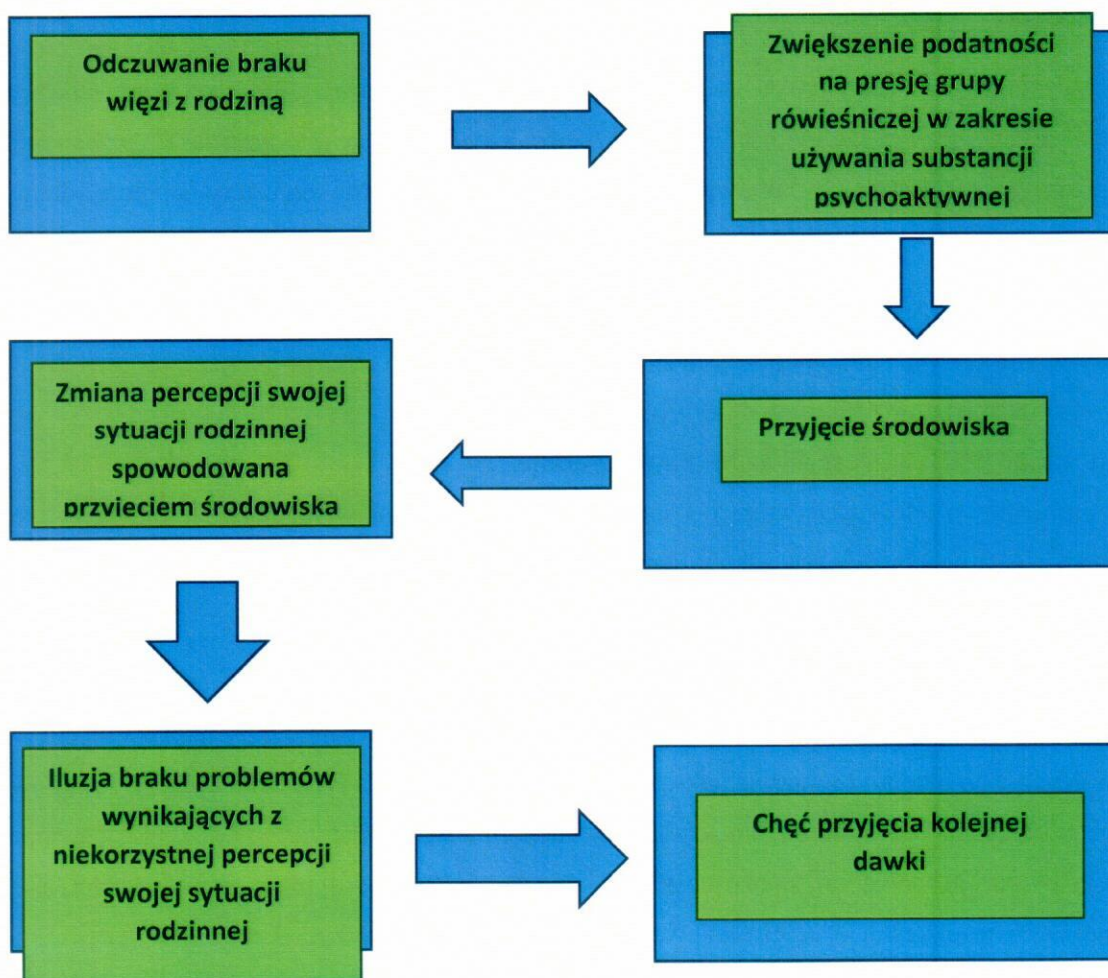
---

¹ Sztumski, J. 2005. Wstęp do metod i technik badań społecznych. Katowice: „Śląsk” Wydawnictwo Naukowe.

integracji z rówieśnikami, manifestowania niezależności od dorosłych oraz wyrażeniu tożsamości. Na podjęcie próby sięgania po substancje uzależniające wpływa wiele czynników. Ogromny wpływ na to zjawisko mają więzi rodzinne. Współcześnie obserwuje się coraz większe osłabienie relacji rodzinnych, które w dużej mierze przekładają się na jakość kontaktów dzieci z rodzicami. Liczne teorie socjologiczne wskazują, iż nieprawidłowo funkcjonująca rodzina jest istotnym prekursorem zachowań patologicznych wychowującej się w niej młodzieży.

Wzorce rodzinne mogą skutkować szybszym sięganiem po substancje psychoaktywne, niższym wiekiem eksperymentów, jak również wyborem określonej substancji. Tym samym nieprawidłowo funkcjonująca rodzina może spowodować ukształtowanie się osobowości dziecka podatnej na uzależnienie, jak również być powodem wielu stresogennych sytuacji, mogących stać się przyczyną inicjacji narkotykowej, alkoholowej, czy też nikotynowej.

Mechanizm ten przedstawia poniższy rysunek 2.

Każdy z tych problemów społecznych dotyczących dzieci i młodzieży wymaga odmiennego podejścia i działań specjalistów.

Priorytetem w polityce społecznej staje się zatem przeciwdziałanie tego typu zagrożeniom oraz podjęcie działań prowadzących do ograniczenia izolacji społecznej oraz zwiększenie integracji społecznej grup i osób zagrożonych występowaniem wyżej wymienionych problemów.

Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców.

1. Cele i ogólne założenia badań

- 1) Diagnozy społeczne mają na celu ukazanie skali problemów uzależnień społecznych na terenie gmin. Zakres działań badawczych odnosi się do zidentyfikowania następujących kwestii:
- 2) zidentyfikowania problemów uzależnień wśród różnych grup (dzieci, młodzieży, dorosłych),
- 3) zidentyfikowania przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe,
- 4) określenia skali oraz zakresu problemów uzależnień,
- 5) zidentyfikowania skutków występujących problemów,
- 6) pokazania rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków.

2. Główne pojęcia badawcze

Zakres prac badawczych odnosi się do zdiagnozowania następujących problemów:

- 1) **Problemu alkoholowego (alkoholizmu)** – według WHO to *„wszelki sposób picia, który wykracza poza miarę tradycyjnego i zwyczajowego spożycia albo poza ramy obyczajowego, przyjętego w całej społeczności, picia towarzyskiego bez względu na czynniki, które do tego prowadzą”*³. Problem alkoholowy jest jednym z najpoważniejszych i najpowszechniejszych problemów społeczeństwa polskiego.
  - 2) **Problemu narkotykowego (narkomania)** – według ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii, narkomania to: *„stałe lub okresowe używanie w celach niemedycznych środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich”*⁴. W diagnozach zwraca się uwagę przede wszystkim na następujące kwestie związane z owym zjawiskiem: rozpowszechnianie i dostępność narkotyków oraz dopalaczy, skala problemu wśród dorosłych mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej na terenie gminy.
-

3 T. Pilch, Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku, str. 92.

4 Ustawa z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016r. poz. 224).

- 3) **Problemu nikotynowego (nikotynizm)** – jest zjawiskiem, które polega na regularnym zażywaniu tytoniu, w skład którego wchodzi nikotyna – silna trucizna oraz szereg innych substancji, które wykazują negatywny wpływ na nasz organizm. Diagnozy mają na celu ukazanie skali uzależnienia oraz dostępności dla dzieci i młodzieży szkolnej na terenie gminy, a także skali problemu wśród dorosłych mieszkańców.
- 4) **Przemocy** – to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw drugiej osobie. Narusza prawa i dobra osobiste, powoduje cierpienie i szkody. Przemoc jest działaniem intencjonalnym i zamierzonym, ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Zawsze powoduje ona jakieś szkody.
- 5) **Przemocy rówieśniczej** - „wszelkie nieprzypadkowe akty godzące w wolność osobistą jednostek lub przyczyniające się do fizycznej, a także psychicznej szkody osoby, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnych relacji”⁵ Coraz powszechniejszym rodzajem agresji rówieśniczej jest dręczenie jednych uczniów przez drugich, które często ma miejsce także w środowisku wirtualnym (cyberprzemoc). Przemoc rówieśnicza może przybierać formę przemocy bezpośredniej oraz pośredniej. Sprawcą przemocy rówieśniczej może być pojedyncza osoba lub grupa.
- 6) **Ubóstwo** - zjawisko społeczne polegające na braku dostatecznych środków materialnych do zaspokajania potrzeb życiowych jednostki lub rodziny.

3. Diagnoza i jej cel

W Gminie Dubeninki w 2022 roku została opracowana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubeninkach, Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2022 – 2032, która jest dokumentem przedstawiającym działania podejmowane przez Gminę Dubeninki w zakresie pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, a także minimalizowania bądź niwelowania negatywnych zjawisk społecznych, które w danej społeczności odbierane są jako negatywne, marginalizujące.

Stanowi ona wynik refleksji nad lokalnymi i zdefiniowanymi problemami społecznymi oraz ich systematycznego rozwiązywania. Strategia służy koordynacji działań, a także rozwijaniu i umacnianiu współpracy różnych podmiotów realizujących zadania w zakresie pomocy społecznej, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa publicznego, edukacji oraz kultury.

---

⁵ I. Pospieszyl, „ Patologie społeczne”, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.

Nie ma bowiem możliwości rozwiązywania problemów społecznych bez udziału gminnych zasobów instytucjonalnych, aktywności lokalnej społeczności, organizacji pozarządowych czy instytucji działającej na polu polityki społecznej w Gminie Dubeninki.

Celem strategii jest szeroko rozumiany system wsparcia dla osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, dzięki któremu możliwe stanie się podniesienie poziomu jakości życia i bezpieczeństwa socjalnego, wyrównywanie szans rozwoju mieszkańców gminy oraz integracja społeczności lokalnej.

Realizacja założeń Strategii wymaga współpracy wszystkich partnerów, których określone działania i przedsięwzięcia w efekcie doprowadzą do osiągnięcia zamierzonych celów.

W gminnej strategii uwzględniono również założenia dotyczące Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W ramach Zespołu tworzone są grupy robocze. Ich zadaniem jest pomoc rodzinom w których dochodzi do aktów przemocy. W ramach zadań odbywają się cykliczne spotkania z osobami doświadczającymi przemocy oraz z osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy. Podczas spotkań członkowie grup roboczych ustalają działania na rzecz przeciwdziałania występowaniu zjawiska przemocy w rodzinie.

Badania ankietowe przeprowadzone w ramach diagnozy sytuacji społecznej w gminie Dubeninki posłużyły identyfikacji, określeniu przyczyn i skali występujących na jej terenie problemów społecznych oraz wskazaniu działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowania ich skutków.

Badania zostały przeprowadzone przy pomocy ankiet, które zostały rozpowszechnione wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego – Wójta Gminy, pracowników Urzędu Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy, m.in. placówek oświatowych, kulturalnych. W sumie do analizy przedłożono 68 wypełnionych anonimowo ankiet.

Najważniejszymi problemami według ankietowanych są:

1. migracja zarobkowa mieszkańców, szczególnie młodych – 47% wskazań,
2. bezrobocie – 37% wskazań,
3. brak oferty spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży – 35% wskazań,
4. niewystarczająca opieka zdrowotna – 26% wskazań,
5. alkoholizm i inne patologie towarzyszące uzależnieniu, (np. przemoc w rodzinie) – 26% wskazań.

Najważniejsze przyczyny problemów mieszkańców według ankietowanych:

1. brak miejsc pracy w gminie i regionie – 57% wskazań,
2. brak inwestorów/nowych miejsc pracy – 44% wskazań,
3. mała aktywność zawodowa mieszkańców/niska przedsiębiorczość – 29% wskazań
4. niezaradność życiowa/bierność i postawa roszczeniowa – 29% wskazań.

Pojęcie wizji można zdefiniować jako przywołany z przyszłości obraz pożądanego stanu rozwoju polityki społecznej na terenie gminy Dubeninki.

Zapewnienie odpowiedniego poziomu życia swoim mieszkańcom to kluczowe zadanie dla gminy Dubeninki. W myśl nowoczesnie rozumianej polityki społecznej polegać to ma nie tylko na pomocy materialnej, lecz także w znacznej mierze na stworzeniu możliwości i warunków do rozwoju we wszystkich dziedzinach życia. Istotną kwestią jest uwzględnienie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, które z różnych przyczyn nie włączają się w szereg przemian podnoszących warunki życiowe społeczności lokalnej.

Podstawowym warunkiem poprawy tego stanu rzeczy i skutecznym przeciwdziałaniem negatywnym zjawiskom społecznym, jest podwyższanie świadomości mieszkańców gminy na temat głównych przyczyn i skutków tych zjawisk. Należy też nakreślić zasady i możliwości zapobiegania ich powstawaniu. Ponadto sfera społeczna wymaga wsparcia finansowego, które umożliwi realizację usług publicznych na odpowiednim poziomie.

W gminie Dubeninki planuje się w latach 2024-2026 przeprowadzenie diagnozy, która jest punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców.

Termin „diagnoza społeczna” używany jest w szerokim i węższym znaczeniu. W szerokim znaczeniu diagnozą społeczną są badania społeczne, w których zbiera się dane szczegółowe, porządkuje je i interpretuje w celu udzielenia odpowiedzi na pytania: „Jak jest? Co to jest? Dlaczego tak jest?”. Celem takiej diagnozy jest poznanie problemów, a przedmiotem są różne zjawiska społeczne. O diagnozie społecznej w węższym znaczeniu mówimy, gdy badania dotyczą rozpoznawania zdarzeń i sytuacji społecznych ze względu na ich dotkliwość i potrzebę zmian. Zgodnie z tą definicją, przedmiotem badania są zdarzenia i sytuacje społecznie dotkliwe, celem – zmiana społeczna, efektem zaś – przede wszystkim wnioski i zalecenia dla praktyki 4. Diagnozę społeczną przeprowadza się w celu:

- 1) identyfikacji przyczyn wywołujących sytuacje problemowe,
- 2) identyfikacji wzajemnych związków pomiędzy problemami i kwestiami społecznymi,
- 3) identyfikacji skali problemów społecznych w danym układzie administracyjnym,
- 4) identyfikacji regionalnych, lokalnych uwarunkowań problemów społecznych,
- 5) analizy podejmowanych działań zmierzających do rozwiązania sytuacji problemowej lub jej złagodzenia,
- 6) analizy proponowanych rozwiązań przez politykę społeczną regionu.

Rzetelnie przeprowadzona diagnoza jest fundamentem do planowania różnych programów rozwiązywania problemów społecznych. Wiedza, którą dostarcza nam diagnoza pozwala na odpowiednią alokację zasobów w polecane programy. Dlatego jakość wykonanej diagnozy jest znacząca dla tworzenia właściwych i adekwatnych działań w społeczeństwie.

4. Obecna diagnoza w Gminie Dubeninki

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubeninkach, poprzez swoich pracowników socjalnych zauważa i wskazuje na to, że zagrożenie alkoholizmem i przemocą w rodzinach jest duże a nawet można stwierdzić, że zwiększa się wśród coraz młodszych mieszkańców gminy. Rodziny z problemem alkoholowym i dotknięte przemocą często to ukrywają. Kieruje nimi wstyd, strach, poczucie winy a przede wszystkim mała świadomość zagrożenia i skutków tego zjawiska.

Efekty pracy w tych środowiskach są niewielkie, budzą wiele kontrowersji i są niewymierne w stosunku do występującego problemu. Problem nadużywania alkoholu przez mieszkańców gminy ujawniony jest najczęściej w ramach czynności podejmowanych podczas uruchomienia procedury „Niebieskiej karty” oraz podczas interwencji policyjnych. W ramach współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym oraz Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych osobom takim udzielana jest pomoc psychologiczna, terapeutyczna i prawna.

Szkoła Podstawowa w Dubeninkach prowadzi działania informacyjno-edukacyjne w zakresie profilaktyki alkoholowej i przeciwdziałania narkomanii. W ramach powyższych działań organizowane są spotkania z pracownikiem Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gołdapi, jak też z funkcjonariuszem policji na temat szkodliwego wpływu alkoholu, narkotyków i napojów energetycznych na zdrowie i rozwój młodego organizmu. Szkoła organizuje również konkursy plastyczne związane z profilaktyką alkoholową.

W szkole Podstawowej w Dubeninkach funkcjonuje Program Wychowawczo-Profilaktyczny, który obejmuje treści i działania o charakterze profilaktycznym.

W szczególności program obejmował swoją tematyką następujące zagadnienia:

- 1) promowanie zdrowego trybu życia;
- 2) zwiększanie wiedzy na temat środków uzależniających i zagrożeń z nimi związanych;
- 3) kształtowanie postaw prozdrowotnych poprzez promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia;
- 4) propagowanie wiedzy na temat prawnych i moralnych skutków posiadania, zażywania i rozprowadzania środków psychoaktywnych.

Szkoła Podstawowa w Żytkiemach prowadzi szereg działań opartych na Szkolnym Programie Wychowawczo-Profilaktycznym. Zajęcia z wychowawcami w poszczególnych klasach skierowane są na pogłębieniu świadomości zjawiska uzależnień, rozpoznawaniu pierwszych symptomów uzależnień i adekwatnej reakcji.

Szkoła bardzo pręźnie prowadzi działania mające na celu pogłębienie wiedzy oraz świadomości z zakresu szeroko rozumianej profilaktyki, interwencji i pomocy w sytuacjach zagrożenia uzależnieniami. W szkole Podstawowej w Żytkiemach nie ma zagrożenia spowodowanego problemem spożywania alkoholu wśród dzieci i młodzieży oraz zjawisko narkomanii nie występują.

Żadna ze szkół na terenie gminy tj. Szkoła Podstawowa w Dubeninkach i Szkoła Podstawowa w Żytkiejmach nie miała sytuacji, w których musiałaby podejmować działania interwencyjne wobec swoich uczniów. W szkołach nie było udaremnionych prób spożywania alkoholu bądź środków psychoaktywnych przez dzieci.

Obydwie szkoły w swoich działaniach związanych z przeciwdziałaniem narkomanii i zapobieganiem alkoholizmowi sukcesywnie przeprowadzają następujące działania:

- 1) Spotkanie ze specjalistką do spraw nieletnich Komendy Powiatowej Policji w Gołdapi na temat substancji uzależniających i skutkach ich zażywania. Udzielenie porad rodzicom i nauczycielom w zakresie zagadnienia uzależnieniom;
- 2) Systematyczne rozpoznawanie i diagnozowanie zagrożeń związanych z uzależnieniami;
- 3) Zwiększenie wiedzy na temat środków uzależniających i zagrożeń z nimi związanych;
- 4) Kształtowanie odpowiednich postaw poprzez promowanie aktywnego i zdrowego trybu życia;
- 5) Propagowanie wiedzy na temat prawnych i moralnych skutków posiadania, zażywania i rozprowadzania środków psychoaktywnych;
- 6) Systematyczne rozpoznawanie i diagnozowanie zagrożeń wynikających z uzależnieniami;
- 7) Współpraca z rodzicami uczniów oraz instytucjami zajmującymi się problemami uzależnień;
- 8) Udzielanie porad uczniom, rodzicom i nauczycielom w zakresie zapobiegania uzależnieniom;
- 9) Kształtowanie odpowiednich postaw i umiejętności uczniów, prowadzenie działalności informacyjnej dotyczącej form pomocy dla osób zagrożonych uzależnieniom.;
- 10) Udostępnianie uczniom, rodzicom i nauczycielom informatorów, poradników oraz innych materiałów edukacyjnych dotyczących problematyki uzależnień;
- 11) Prowadzenie działalności informacyjnej dotyczącej form pomocy dla osób zagrożonych uzależnieniom;
- 12) Promowanie zdrowego stylu życia.

Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób uzależnionych od alkoholu, będących często sprawcami przemocy podejmuje czynności zobowiązujące poddaniu się leczeniu odwykowemu. Komisja inicjuje działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, z integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu polegające na:

- 1) podejmowaniu czynności w zakresie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;
- 2) kierowaniu na badania przez biegłego psychologa i psychiatrę w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania zakładu leczniczego.

ROZDZIAŁ II

1. Zadania wynikające z Programu oraz sposoby ich realizacji

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz osób współuzależnionych.

Udzielanie osobom i rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej, prawnej, terapeutycznej oraz pomocy na rzecz powrotu do społeczności jest jednym z głównych zadań Programu, zaś stworzenie i finansowanie Punktu stało się sposobem jego realizacji.

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie poprzez:

- 1) Finansowanie obozów, kolonii, zajęć podczas ferii zimowych i wakacji letnich, realizujących program zajęć profilaktyki zdrowotnej dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych;
- 2) Zorganizowanie pomocy psychologicznej, w tym skierowanej do dzieci z rodzin dysfunkcyjnych;
- 3) Zorganizowanie pomocy prawnej i psychologicznej dla rodzin uzależnionych;
- 4) Finansowanie różnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i dorosłych z rodzin dysfunkcyjnych poprzez organizowanie wyjazdów studyjnych, zajęć w świetlicach o tematyce profilaktycznej, organizowanie działań o tematyce sportowej w powiązaniu z profilaktyką uzależnień (zawody, zajęcia sportowe), dożywianie dzieci biorących udział w zajęciach, zakup sprzętu sportowego, nagród, pomocy i materiałów potrzebnych do realizacji tych zajęć;
- 5) Wspomaganie prewencyjnych działań policji związanych z działalnością profilaktyki zdrowotnej. Akcje skierowane do dzieci i młodzieży, jak też do osób dorosłych, mieszkańców Gminy Dubeninki o tematyce przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii. Zakup niezbędnych materiałów do realizacji działania.

Wspomaganie podmiotów realizujących zadania służące rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii oraz przemocy w rodzinie poprzez finansowanie działań zgłaszanych przez podmioty.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w tym pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także dożywianie dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych poprzez:

- 1) Organizowanie i prowadzenie na terenie szkół, świetlic i innych placówek programów, warsztatów i spektakli profilaktycznych dla dzieci i młodzieży;
- 2) Doposażenie placówek prowadzących takie programy w pomoce dydaktyczne, terapeutyczne oraz w sprzęt niezbędny do realizacji tych zajęć;

- 3) Organizowanie szkoleń dla rodziców w zakresie kluczowych kompetencji wychowawczych mających na celu ograniczenie powielania przez dzieci negatywnych wzorców zachowań, w szczególności nadużywania alkoholu i przemocy w rodzinie;
- 4) Współpracę z jednostkami organizacyjnymi i organizacjami pozarządowymi mającą na celu promocję zdrowego stylu życia i promowanie trzeźwych obyczajów np. finansowanie lokalnych imprez sportowych i kulturalnych dla dzieci, młodzieży i osób starszych – mieszkańców Gminy Dubeninki (na podstawie przedłożonych projektów profilaktycznych). Każde wsparcie wymaga przedłożenia wniosku.

Wszechstronne wspieranie polityki zdrowotnej rodziców, nauczycieli, pedagogów szkolnych i policjantów;

Prowadzenie na terenie szkół i świetlic na terenie Gminy Dubeninki zajęć edukacyjnych z zakresu profilaktyki zdrowotnej dla rodziny;

Finansowanie profilaktycznych wyjazdów sportowo-rekreacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

2. Zezwolenia na alkohol w Gminie Dubeninki

Zgodnie z przepisami art. 12 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. wraz z nowelizacjami, na terenie Gminy Dubeninki Rada Gminy uchwałą Nr XXXI/241/18 z 20 czerwca 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy Dubeninki ustaliła maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych:

o zawartości do 4,5% alkoholu oraz piwa przeznaczonych do spożycia:

- 1) poza miejscem sprzedaży: 10
- 2) w miejscu sprzedaży: 3

zawierających powyżej 4,5% alkoholu (za wyjątkiem piwa) do 18% przeznaczonych do spożycia:

- 1) poza miejscem sprzedaży: 7
- 2) w miejscu sprzedaży: 3

zawierających powyżej 18% alkoholu przeznaczonych do spożycia:

- 1) poza miejscem sprzedaży: 7
- 2) w miejscu sprzedaży: 3

Przedsiębiorcy posiadający w/w zezwolenia są zobowiązani zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi corocznie, do końca stycznia przedstawić wartość sprzedaży alkoholu za poprzedni rok. Gmina nalicza opłatę zgodnie z zadeklarowaną wartością sprzedaży. Opłata za korzystanie z zezwolenia na sprzedaż alkoholu stanowi

budżet, który Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dubeninkach przeznacza na przeciwdziałanie alkoholizmowi i na zwalczanie narkomanii.

3. Cele Programu

Głównym celem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest ograniczenie zjawiska uzależnień, w szczególności: spożycia alkoholu i używania narkotyków. Zadania ujęte w Programie skoncentrowane są na:

1. Rozwijaniu, wsparciu i popieraniu działalności informacyjnej i kulturalnej podejmowanej w celu informowania społeczeństwa o szkodliwości spożywania alkoholu i narkotyków,
2. Prowadzeniu działalności wychowawczej i profilaktycznej.
3. Promowaniu trzeźwego oraz zdrowego stylu życia,
4. Promowaniu alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież oraz dorosłych mieszkańców Gminy Dubeninki.
5. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Gminy Dubeninki.
6. Upowszechnienie informacji o formach poszukiwania pomocy oraz o instytucjach świadczących pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom.

4. Zadania wynikające z Programu oraz sposoby ich realizacji

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz osób współuzależnionych.

Udzielanie pomocy osobom i rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej, prawnej, terapeutycznej oraz pomocy na rzecz powrotu do społeczności jest jednym z głównych zadań Programu, zaś stworzenie i finansowanie Punktu stało się sposobem jego realizacji.

Osoby korzystające z pomocy kierowane są z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dubeninkach, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dubeninkach jak też same z siebie umawiają się na spotkanie z potrzeby skorzystania z pomocy.

Punkt Konsultacyjno-Terapeutyczny w Gminie Dubeninki okazał się bardzo potrzebny. Zamierza się kontynuowanie dalszego istnienia w/w punktu.

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie poprzez:

1. Finansowanie obozów, kolonii, zajęć podczas ferii zimowych i wakacji letnich, realizujących program zajęć profilaktyki zdrowotnej dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych;
2. Zorganizowanie pomocy psychologicznej, w tym skierowanej do dzieci z rodzin dysfunkcyjnych;
3. Zorganizowanie pomocy prawnej i psychologicznej dla rodzin uzależnionych;

4. Finansowanie różnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i dorosłych z rodzin dysfunkcyjnych poprzez organizowanie wyjazdów studyjnych, zajęć w świetlicach o tematyce profilaktycznej, organizowanie działań o tematyce sportowej w powiązaniu z profilaktyką uzależnień (zawody, zajęcia sportowe), dożywianie dzieci biorących udział w zajęciach, zakup sprzętu sportowego, nagród, pomocy i materiałów potrzebnych do realizacji tych zajęć;
5. Wspomaganie prewencyjnych działań policji związanych z działalnością profilaktyki zdrowotnej. Akcje skierowane do dzieci i młodzieży, jak też do osób dorosłych, mieszkańców Gminy Dubeninki o tematyce przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii. Zakup niezbędnych materiałów do realizacji działania.

Wspomaganie podmiotów realizujących zadania służące rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii oraz przemocy w rodzinie poprzez finansowanie działań zgłaszanych przez podmioty.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w tym pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także dożywianie dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych poprzez:

1. Organizowanie i prowadzenie na terenie szkół, świetlic i innych placówek programów, warsztatów i spektakli profilaktycznych dla dzieci i młodzieży;
2. Doposażenie placówek prowadzących takie programy w pomoce dydaktyczne, terapeutyczne oraz w sprzęt niezbędny do realizacji tych zajęć;
3. Organizowanie szkoleń dla rodziców w zakresie kluczowych kompetencji wychowawczych mających na celu ograniczenie powielania przez dzieci negatywnych wzorców zachowań, w szczególności nadużywania alkoholu i przemocy w rodzinie;
4. Współpracę z jednostkami organizacyjnymi i organizacjami pozarządowymi mającą na celu promocję zdrowego stylu życia i promowanie trzeźwych obyczajów np. finansowanie lokalnych imprez sportowych i kulturalnych dla dzieci, młodzieży i osób starszych – mieszkańców Gminy Dubeninki (na podstawie przedłożonych projektów profilaktycznych). Każde wsparcie wymaga przedłożenia wniosku.

Wszechstronne wspieranie polityki zdrowotnej rodziców, nauczycieli, pedagogów szkolnych i policjantów;

Prowadzenie na terenie szkół i świetlic na terenie Gminy Dubeninki zajęć edukacyjnych z zakresu profilaktyki zdrowotnej dla rodziny;

Finansowanie profilaktycznych wyjazdów sportowo-rekreacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

5. Zakres zadań Programu

Zadania finansowane z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Dubeninki na 2024 rok polegają m. in. na:

1. Realizacji zadań, w tym z podmiotami niezwiązanymi z budżetem gminy;
2. Szkoleniu członków komisji;
3. Uiszczeniu wynagrodzenia na rzecz członków komisji, finansowaniu materiałów i wyposażenia;
4. Zapłacie wynagrodzenia za badanie lekarskie i sporządzenie opinii lekarskiej, opłata kosztów sądowych za wnioski, opłata za komornika sądowego;
5. Finansowanie krajowych podróży służbowych członków komisji;
6. Realizacja pozostałych zadań wynikających z programu.

6. Główne źródła finansowania zadań Programu

Głównym źródłem finansowania zadań Programu są środki finansowe pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Środki te gromadzone są w budżecie gminy w dziale 851 – ochrona zdrowia, w rozdziale 85154 i 85153. Planowane dochody z tytułu wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w 2024 roku to ok. 22.000,000 zł oraz wpływy z części opłat ze sprzedaży alkoholu na terenie gminy Dubeninki, z Urzędu Skarbowego to ok. 15.000,00 zł.

ROZDZIAŁ III

1. Realizatorzy Gminnego Programu

Zadania wynikające z programu będą realizowane przez Wójta Gminy Dubeninki za pośrednictwem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dubeninkach. W realizacji Programu uczestniczyć będą szkoły, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubeninkach, Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Dubeninki, Gminne Centrum Kultury w Dubeninkach, Komenda Powiatowa Policji w Gołdapi, Posterunek Policji w Gołdapi, Poradnia Zdrowia Psychicznego i Uzależnień w Gołdapi, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gołdapi, Sołectwa z terenu Gminy Dubeninki, rada rodziców przy szkołach leżących na terenie Gminy Dubeninki, Parafie oraz organizacje pozarządowe działające na terenie gminy.

Na poziomie lokalnym pomoc dla osób i rodzin dysfunkcyjnych z powodu nadużywania alkoholu i narkotyków jak też przemocy, oferowana jest w Punkcie Konsultacyjno-Terapeutycznym, który od 1 stycznia 2022 r. działa w Urzędzie Gminy Dubeninki.

W szkołach i innych placówkach w ramach systemu oświaty prowadzona jest profilaktyka uniwersalna, wdrażane są także programy wczesnej interwencji dla rodziców. Przy prowadzeniu działań profilaktycznych oraz interwencyjnych, szkoły współpracują m.in. z poradnią psychologiczno-pedagogiczną.

2. Odbiorcy Gminnego Programu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii skierowany jest do wszystkich mieszkańców Gminy Dubeninki, w szczególności do:

1. dzieci i młodzieży szkolnej;
2. osób i rodzin z problemem alkoholowym oraz dotkniętych problemem narkomanii;
3. osób współuzależnionych i Dzieci Dorosłych Alkoholików;
4. osób i rodzin zagrożonych problemem alkoholowym oraz problemem narkomanii;
5. osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu problemu alkoholowego oraz problemu narkomanii;
6. przedstawicieli instytucji i służb pracujących w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz organizacji zajmujących się tym problemem;
7. społeczności lokalnej.

3. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Członkom Komisji, zgodnie z art. 4¹ ust. 5 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, za udział w posiedzeniu Komisji, przysługuje wynagrodzenie w wysokości 230 zł. Wynagrodzenie płatne jest za każde posiedzenie na podstawie listy obecności.

Wynagrodzenie za udział w posiedzeniu komisji, członkom zatrudnionym w Urzędzie Gminy Dubeninki w przypadku, gdy będzie ono odbywać się poza godzinami pracy i będzie wypłacane na podstawie listy obecności zatwierdzonej przez pracownika ds. obsługi administracyjnej Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dubeninkach oraz Przewodniczącego Komisji, a podczas jego nieobecności przez Sekretarza Komisji.

Przy podróżach poza teren gminy członkom GKRPA skierowanym na szkolenia z zakresu rozwiązywania problemów uzależnień przysługuje zwrot kosztów podróży oraz dieta na zasadach obowiązujących przy podróżach służbowych pracowników zatrudnionych w państwowych lub samorządowych jednostkach sfery budżetowej na terenie kraju, na podstawie przedstawionego polecenia wyjazdu.

4. Monitorowanie Programu

Poszczególne działania i procedury będą podlegać monitoringowi, mającemu na celu stałą poprawę efektywności i szybkości reakcji na zaistniałe zjawisko alkoholizmu i przeciwdziałaniu narkomanii. Monitoring będzie polegał na bieżącej ocenie przez członków Komisji.

Nadzór nad realizacją zleconych działań oraz ich formalne i finansowe rozliczenie prowadzi Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dubeninkach. Rada Gminy w Dubeninkach do końca marca 2024 r. otrzyma sprawozdanie z realizacji Programu za 2023 rok.